

■ نادر شکری
مدیر کل تدوین قوانین
مقررات و امور شورای
شهرداری تهران

پنج موضوع چالش برانگیز

ایران اسلامی با استعداد های سرشار معنوی و مادی و ذخائر و منابع غنی و متنوع و زیر ساخت های گسترده و مهم تر از همه، بر خور داری از نیروی انسانی متعهد و کار آمد و دارای عزم راسخ برای پیشرفت، اگر از الگوی اقتصادی بومی و علمی بر آمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی که همان اقتصاد مقاومتی است، پیروی کند نه تنها بر همه مشکلات اقتصادی فائق می آید و دشمن را که با تحمیل یک جنگ اقتصادی تمام عیار در برابر این ملت بزرگ صف آرای کرده، به شکست و عقب نشینی وامی دارد، بلکه خواهد توانست در جهانی که مخاطرات و بی اطمینانی های ناشی از تحولات خارج از اختیار، مانند بحران های مالی، اقتصادی، سیاسی و... در آن رو به افزایش است، با حفظ دستاوردهای کشور در زمینه های مختلف و تداوم پیشرفت و تحقق آرمان ها و اصول قانون اساسی و سند چشم انداز بیست ساله، اقتصاد متکی به دانش و فناوری، عدالت بنیان، پویا و پیشرو را محقق سازد و الگویی الهام بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد. توجه به رهنمون های رهبر معظم انقلاب در برنامه ریزی و سیاست گذاری های کلان کشور یک اصل مهم اساسی بوده و هست، چرا که ایشان با توجه به مبانی ارزشی، نگاه سیستمی و راهبردی در مسیر رسیدن به وضع مطلوب در چارچوب گفتمان انقلاب اسلامی جهت دستیابی به اهداف پیشرفت و عدالت اقتصادی را ترسیم می نمایند. رهبر معظم انقلاب سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی را در ۲۴ بند ابلاغ نموده اند. آنچه ضرورت دارد این است که مسئولین و سیاستگذاران باید در قالب سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی برنامه های عملیاتی خود را پیاده سازی نمایند که مدیریت شهری از این امر مستثنی نبوده و باید متناسب با سیاست های اقتصادی مقاومتی برنامه ریزی های لازم را انجام دهد و در عرصه های مختلف، بر چگونگی اجرا و دستیابی و تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، به منظور تدوین برنامه های اجرایی متناسب با هدف «نگاه به درون» و «بهره گیری از تجربیات بدنه مدیریتی و کارشناسی حوزه» اقدام نماید. چالش های اساسی مدیریت شهری که در صورت برطرف شدن می تواند همان تحقق اقتصاد مقاومتی باشد، به شرح زیر است:

۱ ایجاد درآمدهای پایدار

از مهم ترین سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی در حوزه مدیریت شهری، می توان به شفاف سازی اقتصاد شهری و سالم سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت ها و توسعه سرمایه گذاری های زیربنایی و ارتقاء درآمدهای پایدار اشاره کرد. با توجه به این که یکی از مسائل مهم شهرداری ها در سراسر جهان ایجاد منابع کافی در آمد و تامین هزینه خدمات شهری است به طور کلی درآمد شهرداری ها از دو منبع تامین می شود:

الف - شامل دریافتی های مستقیم شهرداری از عوارض مستغلات (اراضی و املاک) و درآمد حاصل از عوارض غیر مستغلات است.

ب - منابع درآمد خارجی:

شامل درآمدهایی است که خارج از سازمان های شهرداری دریافت می گردد. مانند عوارض آب، برق، تلفن و نیازمندی های شهری مشابه، کارخانجات و کمک های بلاعوض دولت.

ماده ۲۹ آیین نامه مالی شهرداری ها، درآمد شهرداری ها را به طبقات زیر تقسیم می کند:

- درآمدهای ناشی از عوارض عمومی (درآمدهای مستمر)
- درآمدهای ناشی از عوارض اختصاصی
- بهای خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری
- درآمدهای حاصل از وجوه اموال شهرداری
- کمک های اعطائی دولت و سازمان های دولتی

با نگاهی به درآمدهای پیش بینی شده برای شهرداری ها ملاحظه می شود که فقط ردیف اول یعنی درآمدهای ناشی از عوارض عمومی پایدار بوده و سایر درآمدها از شاخص پایداری و استمرار برخوردار نمی باشند، طبق بررسی های انجام شده منابع درآمدی پایدار شهرداری ها کمتر از ۳۰ درصد بودجه را تشکیل می دهد که این خود باعث می شود که برنامه ریزان شهری در هنگام محاسبه ارزش گذاری ریالی برنامه ها با شک و تردید نسبت به تامین منابع مالی طرح ها مواجه شوند. استفاده از الگوی اقتصاد مقاومتی در شهرداری ها می تواند بسیاری از موانع و چالش های مدیریت شهری را برطرف نماید.

در اجرای سیاست های ابلاغی، می توان به شناخت ظرفیت ها، امکانات و منابع مالی و افزایش منابع درآمدی پایدار و مدیریت هزینه ها اشاره نمود، پایدار بودن منابع درآمدی برای شهرداری ها از این حیث اهمیت دارد که برای برنامه ریزی های شهری به برآورد دقیق از میزان و زمان تحقق درآمدها نیاز است لذا شهرداری ها برای اجرای طرح های فنی و عمرانی خود نیاز به جذب درآمد قابل توجهی دارند در مسیر جذب درآمدهای پایدار شهری بهره مندی از تجربه های کشورهای موفق در این زمینه ها می تواند سازنده باشد. تجربه شهرداری های کشورهای پیشرفته در زمینه شیوه کسب درآمد و تامین هزینه های شهر حاکی از انجام مطالعات گسترده در زمینه دستیابی به راهکارهای کارآمد جهت تامین منابع درآمدی جدیدی برای تامین هزینه های شهر و شهرداری هستند. از همین رو لازم است مدیریت شهری، علاوه بر نگاه به درآمدها، به موارد هزینه ای و مدیریت آن ها نیز توجه نموده و استراتژی افزایش درآمد را در کنار کنترل هزینه، طراحی و اجرا نماید.

۲ انتقال فن آوری های پیشرفته حمل و نقلی به کشور

خدمات حمل و نقلی یک خدمت راهبردی است و در مدیریت شهری زمینه تجهیزات حمل و

نقلی در مسیر کاهش وابستگی گام بر می دارد، در ناوگان حمل و نقل عمومی باید ارتقای کیفی و کمی خدمات مورد توجه قرار گرفته تا با مدیریت و برنامه ریزی صحیح، نسبت به اصلاح الگوهای موجود اقدام شود. اقتصاد حمل و نقل از بخش های پیشگام اقتصاد ملی است و تقویت آن به تثبیت اقتصاد ملی می انجامد، انتقال فن آوری های پیشرفته حمل و نقلی به کشور، از اهمیت بالایی برخوردار است و این مهم باعث تقویت حمل و نقل شهری و کاهش آسیب پذیری این بخش است، افزایش امکانات حمل و نقل عمومی برابر با کاهش مصرف انرژی و فرآورده های نفتی و برداشت بی رویه از منابع تجدید ناپذیر کشور و توسعه حمل و نقل عمومی منجر به صرفه جویی در هزینه های عمومی کشور خواهد شد. با شناسایی و به کارگیری ظرفیت های موجود، شفاف سازی، روان سازی و روزآمدسازی فعالیت های حوزه حمل و نقل و ترافیک، نسبت به استاندارد سازی و بومی سازی فعالیت های حوزه حمل و نقل و ترافیک با استفاده از توان علمی متخصصان داخلی دستاوردهای بسیاری به ارمغان آورده است، همچنین امکانات و منابع مجموعه حمل و نقل و ترافیک به منظور تسهیل، تشویق و توسعه کارآفرینی و مشارکت حداکثری احاد جامعه در فعالیت های حمل و نقلی به کار گرفته می شود. نقش راه شهر تهران با محوریت رشد بهره وری، تقویت ناوگان و توانمندسازی نیروی انسانی و با هدف به کارگیری کامل ظرفیت ها و قابلیت های موجود تدوین شده است.